

Nagyné Fülöp Krisztina
Istenanyáról

I. rész

Mária anyasága

Ebben a témában az első kérdés mindig Mária szüzessége. Az istenanyai kiváltság második főkövetkezménye Mária sértetlen szüzessége, melyet isteni gyermekének szülése előtt, alatt és után tökéletesen megőrzött. „Izaiás 7,14 szerint Isten különös jelnek, csodának állítja oda, hogy egy „szűz méhében fogan, és fiat szül”. Ám ez nem volna sem „csoda”, sem „jel”, ha az, akiről itt szó van, nem magában a foganásban és szülésben maradt volna szűz.” - olvasható a Katolikus Lexikonban. Lk 1,34-ből is elég világosan következik, hogy Mária tudatosan és kétségtelenül maradandó elhatározással Istennek szentelte szüzességét („férfit nem ismerek”). Megerősíti ezt Máté 1. fejezete, és Szent József egész viselkedése Máriával szemben. Az egész keresztény hagyomány (pl. az apostoli hitvallás) és a liturgia állandóan a „szűz” jelzővel tünteti ki Krisztus anyját (semper virgo). Mindezek alapján még a hívő protestánsok közül is sokan Mária teljes szüzessége mellett foglalnak állást, amint a Hiszekegyben ők is „Szűz Máriát” mondanak.

Az ellenkező felfogást már a szentatyák és főleg Szent Jeromos a legerélyesebben visszautasították, mint Isten, Krisztus és az Isten anyja méltóságával meg nem egyeztethető. „A pogány Celsus, a kereszténységnek egyes zsidó támadói (akikről Justin beszél), s bizonyos zsidó eretnokségek (ebioniták, gnosztikusok) ellenében már a legrégebb egyházi írók erélyesen keltek Mária szüzességének védelmére (Aristides, Ignác, Irenaeus, Tertullian, Origenes, stb.). E teológiai fejtegetésben a szentatyák 3 irányban is hangoztatják Mária szüzességét: **Mária szűz volt a szülés előtt, a szülésben** (testi sértetlenség, fájdalommentesség), **s a szülés után.**

A **szülés előtti szüzességet** az evangélium oly világosan hirdeti, hogy kétségbe vonni egyáltalán nem lehet. Elvitathatatlan bizonyíték az Angyali Üdvözlés. Lukács evangélista kihangsúlyozza, hogy Isten egy szűzhez küldte Gábor angyalt.

Hogy Mária a fogantatásban is szűz maradt, igazolják az angyal szavai: „*A Szentlélek száll Rád és a Magasságos ereje borít be árnyékával.*” Mária csak a biztosíték után, hogy szüzességét az anyaságért nem kell feláldoznia, adja beleegyezését: „*Az Úr szolgálóleánya vagyok, - mondja – teljesüljenek be rajtam szavaid.*” A Szent Szűz „nem a vér, vagy a test vágyából, s nem férfi akaratából”, hanem a Szentlélek beárnyékoló erejéből lett Istenanyává!

A **szülésben való szüzességet** az egyházi írók kezdetben (Alexandriai Kelemenig, +216) nem hangoztatták külön, egyrészt, mert talán attól féltek, hogy ezzel a dokéta eretnokségnek nyújthatnak tápot; Tertullian és Origenes kétségbe is vonták, hasonlóképp a IV. században Jovinián, a XVI. században egyes hitújítók. Azonban ez a tan is Lk 2,7 és Iz 7,14 alapján (azaz Izaiás nemcsak azt látta próféta látomásában, hogy a Szűz méhében fogan, hanem azt is, hogy fiút szül.) már Alexandriai Kelemen (nyugaton Veronai Zeno +372) óta mind általánosabban vallott hittétel volt, s a 649-es lateráni zsinat után a VI. egyetemes konstantinápolyi zsinat 680-ban ünnepélyesen dogmatizálta. Mária szűzen szülte Jézust, ezt az egyház ezzel a szüléssel kapcsolatban azt tanítja, hogy **szűzi** volt. Lukácsnál olvassuk, hogy „*Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette.*” Mária közvetlenül a szülés után friss, a gyermekágy gyöngéledése nem látszik rajta. A Gyermeket Ő takarja pólyába, Ő fekteti jászolba, segítségre nincs szüksége. A Boldogságos Szűz Mária szűzi érintetlenségében szülte a világra Krisztust. Hogy hogyan? „Az Egyház szűzi fogantatást és szülést úgy tekinti, mint csodát. Isten mindenhatósága számára ez kétségtelenül lehetséges. Ez a hit tárgya, nem a biológiai kutatásé.” - írja **Verebélyi J. Pál**. Majd ezt olvashatjuk: „Az Ige felvehette volna azt az emberi természetet is, amely férfi és nő házasságából születik. Ha nem azt az utat választotta, azzal nem tagadta meg a teremtés rendjének értékét, hanem felhívta figyelmünket a természetfölötti rendre.”

Hogy **Mária Jézus születése után is szűz ma-**

radt, azaz hogy más gyermekei nem voltak, Lk 1,34 és Jn 19,27 szerint bibliai alapon szintén nem vonható kétségbe. Az ellene felhozott érvek, pl.: „**Jézus testvérei**” vagy az „**elsőszülött**” kifejezés, illetve Mt 1,25 szerint, hogy „**József feleségét nem ismerte meg, míg elsőszülött fiát nem szülé**”. Ez, amint már Szent Jeromos is figyelmeztet, nem azt jelenti, hogy később megismerte - ami az Ige csodálatos foganása után az „igaz” József részéről egészen lehetetlen dolog lett volna -, hanem csak azt akarja kiemelni, ami József részéről egyáltalán nem történt meg. Ugyancsak az „elsőszülött” kifejezés nem jelenti, hogy Máriának Jézus után még más gyermekei voltak, hanem az egyedülinek elsőszülötti kiváltságát emeli ki. Amikor az evangélium „Jézus testvéreiről” szól (Mt 12,46; 13,55; Jn 7,3), ez a szó az evangélisták határozott állásfoglalásánál fogva nem jelentheti Jézus édestestvéreit, hanem csak rokonait, az akkori nyelvhasználat értelmében. Ezeket a „testvéreket” az evangélium sohasem nevezi Mária gyermekeinek. Értelmetlen volna, hogy miért ajánlotta Jézus halála előtt édesanyját Szent Jánosnak, ha Máriának Jézuson kívül más gyermekei is voltak.

Aquinói Szent Tamás hevesen elutasítja azt az állítást, miszerint Szent József Jézus születése után testileg megismerte volna Máriát. Ellenkezik ez Mária istenanyai méltóságával és szentségével, aki a leghálátlanabb lenne, ha olyan kiváló gyermekkel, mint Jézus nem elégedett volna meg, s szüzességét, melyet Isten oly csodálatos módon megőrzött, később feladta volna. De Szent József részéről is a legnagyobb vakmerőség lett volna, ha hozzányúlt volna Máriához, holott - tépelődésének idején - az angyal felvilágosította, hogy a magzat, akit Mária anyai szíve alatt hord, a „szentlélektől van”. Mindezek miatt valljuk - hangoztatja Szent Tamás -, hogy az Isten Anyja Mária, miként szűzen fogant és szült, a szülés után mindvégig szűz maradt.

Megfontolásra indít Verebélyi atya gondolata mindehhez. Azt írja: „Mária szüzessége jel számunkra, hogy tudjuk értékelni a szűzi tisztaságot. Ma, amikor a szüzesség erényét szinte semmibe veszik az emberek, jó megfontolni, hogy az, hasonlóvá tesz Isten angyalaihoz és megszabadít a test számos gyötrelmétől. - Azok pedig, akik nem tudtak végig kitartani, vagy a szülői vágytól indítva a házasesetire szánták magukat, legalább

annyit tegyenek meg, hogy házasesetet élve, Isten parancsát mindenben betartják.”

II rész

Mária Istenanyasága
- *Mária Jézus édesanyja lett* -
(Theotokosz)

„Krisztus istenségéből és emberi természetének az Igével való személyi egységéből következik, hogy Mária a szó legigazibb értelmében Istennek anyja, Isten-szülő (Theotóχος). Krisztust ugyan természetesen nem isteni, hanem emberi természete szerint szülte; de mivel az anyai s gyermeki viszony személyi viszony, az anyai méltóság a személyre vonatkozik és ez Krisztusban csak egy, mégpedig isteni. Mária istenanyai méltósága egész nagyságának, minden kiváltságának, egészen sajátos helyzetének alapja, hozzánk való viszonyának, az őt megillető különleges tiszteletnek feltétele.” - írja a **Katolikus Lexikon**.

Prohászka Ottokár püspök atya a következőképpen elmélkedik az „**Összegyűjtött munkáiban**” a Karácsonyról:

- ❖ „*Lőn pedig ama napokban, parancs adaték ki Augusztus császártól, hogy írassék össze az egész világ. Fölméne pedig József is Galileából Júdeába, Dávid városába, hogy bevallja magát Máriával, neki eljegyzett nehézkes feleségével*” (Lk 2,1). Istennek is vannak nyomai s sajátos útjai... Két vándor jön Betlehembe; a kényszerűség, az „edictum Caesaris” készíti őket, s ők engedelmeskedni jönnek. Íme az engedelmesség az isten nyoma és áruhaja...
- ❖ „*Nem vala helyük a szálláson*” (Lk 2,7). A barlang az elmélkedés titokzatos szent helye. Nincs Szent Tamásnak, nincs Szent Ágostonnak oly theológiája, amilyen a Szent Szűzé volt a szentéjben. Közel az Istenhez, közel állott, anyai közelségben s megfelelő kontemplációs mélységben. Lát, szemlél, néz, s elragadtatva olvadozik. Itt lehet elrecitálni a lorettói litániát: bölcsességnek széke, örömkönek oka, tiszteletes edény... könyörögi érettünk! Titokzatos értelmű rózsá, te fölfutó rózsá, kinőttél a szikla alján s fölfutottál s kinyíltál a barlang száján. Te édes, virágos kikelet! ...S nem veszik föl, mert telve volt Betlehem, telve idegennel.. jövevényel, pletykával, lármával,

vaksággal. Ott neki helye nincs. A szív ily Betlehem lehet; nincs benne helye Istennek. Fölfogad mindent, csak őt nem; tele szívja magát állóvízzel, mint a pocsolóba esett szivacs! Tehát elvonul a barlangba, el a csendbe, el az Isten galambjainak sziklaréseibe. Ah, itt csend van, itt ünneplő magány van, itt hangosan beszél a szív, itt hallani az Isten léptét... A Szent Szűz, mint várandós Isten-anya, készül fogadni s köszönteni az Urat...

Kilátások a barlang szájából:

- a) **a római világba**, hol erő, jog és politika országol. E hatalomé az egész föld. Cséplőgépe a nemzeteknek; vasszerkezet, melynek karjai Hercules oszlopaitól Indiáig nyúlnak. Fehér, bíborszegélyű tógákban jár a gőg és a beteg lélek. „Edictum”-ot ad ki, különben pedig nem törődik a kisdeddal. Később apostolainak s híveinek csontjait töreti, de a kisded legyőzi.
- b) **a görög világba**, hol ész, elmésség, tarka gondolatok vezetnek; játékszerei a legyőzötteknek! Ah, édes Jézusom! Te több vagy Plátónál, praktikusabb Zenónál, mélyebb Heraklitnál. Sokan megtévednek, a „fascinatío nugacitatis”, az ékes szavak bűbája meggzavarja hitüket.
- c) **a zsidó világba**, hol megcsontosodott vallási formák alatt szenvednek a lelkek; megtört nemzet, mely a hitből politikát csinál. Nekik rómaiakat legyőző Messiás kell. Olyan nem jött. Jött olyan Messiás, ki az egyéni, a családi, a nemzeti formák fölött érvényesülő, örök életre tanít. Azok elpusztulhatnak; ennek nem szabad elpusztulnia még romjaik közt sem. Ez is ének!
- d) **a kínai, a hindu világba**, ezekbe a régi kultúrákba, melyek zsákutcákat teremtettek az emberi szellemnek, fényes, pagodás, porcellán zsákutcákat, tele resignációval s a haladás lehetetlenségével. Ezek a hangyaboly-, ezek a csorda-népek nem várnak Megváltót...
- e) **a barbár világba**, az erdők, a harasztok közt bujdosó kubilákban, cölöpépületekben lakó népségek világába. Erdők, tavaik fölött végigsóhajt a karácsonyjé fuvalma. Észrevétlenül jött meg az Úr, de áldását küldi a barbároknak; ezek az ő szikláik, az

ő törzsökei; ezekből farag ő majd dómokat, oltárokat és szenteket. -Szent, szent éj; én barbár atyák gyermeke, szívből köszöntlek...

Dr. Kühár Flóris „Szűz Mária élete” című könyvecskéjében így elmélkedik: „„Midőn mély csendbe merül minden és az éjszaka fele útját elérte, az Úr mindenható Igéje az égből, a királyi székből eljött” (Bölcs 18). A mennyei Atya öröktől fogva mondja: „Fiam vagy Te, én ma szültelek téged” (Zsolt 2). A názáreti Szűz a betlehemi barlangban ugyanazt mondja: „Fiam vagy te, én ma szültelek téged.” És leborul az ő egyszülött Fiára, érzi isteni hatalmát. Édesanya lett és szűz maradt.” Majd gondolatait egy franciaországi himnusszal fejezi be, melyet Babits Mihály fordított.

*„Mint üvegen a sugár - ahogy átsugárzik -
mégis rajta semmi kár - sérelem se látszik,
úgy született az anya - foltja, kára nélkül
Isten, Istennek fia - saját jegyeséből.
S mint a gondolat suhan - a szív rejtekéből!
Aki bűn nélkül fogan, - szül fájdalom nélkül.”*

A már sokszor említett **Lévay Mihály püspök** úr könyvében apokrif iratokra hivatkozva így ír: „Csodálatos éjszaka volt. Hidegen szikráztak a csillagok az égboltozaton s valami csöndes áhítat ülte meg a földet. Az egyik apokrif elbeszélés szerint József elment a barlangból, hogy... bábát kerítsen betlehem környékén és ekkor az egyszerű szívű József is teljes mértékben részese lett azoknak a földöntúli eseményeknek... Az apokrif elbeszélésekben ő maga mondja: „Én pedig József járkáltam és mégis álltam. Föltekintettem a levegőbe és láttam, hogy a levegő megdermedt. Fölnéztem az égboltozatra és láttam, hogy áll és az ég madarai mozdulatlanok... És így a pásztorok nyáját tereltek és nem haladtak, hanem állottak... Ránéztem a folyó árjára és láttam, hogy a bakok szája rajta fekszik, de azok nem isznak.” József pedig az elbeszélés szerint továbbment útján és két aszszonnyal is találkozott. Zelomi volt az egyik, Salome a másik. Az egyik hittel és bízó lélekkel közeledett a barlanghoz, és íme látta, hogy fényes felhő sugározza be a gyermek születése helyét. Azonban a másik, Salome, hitetlenkedett. Míg Zelomi kiáradó szívvel magasztalta a boldog születés pillanatát és hirdette, hogy szemei csodát lát-

tak,... addig Salome, mint később a hitetlen Tamás, mindaddig nem volt hajlandó hinni, amíg tulajdon szemeivel meg nem győződött. Mikor aztán belép a barlangba és meggyőződik a csodálatos születésről, mintegy villámsújtottan sikolt fel: „Jaj az én vétkemnek és hitelenségemnek, hogy az élő Istent kísértettem: íme a kezem elszárad és lehull rólam!”...Akkor pedig odaállt az Úr angyala és így szólt hozzá: „Salome, meghallgatott téged az Úr: nyújtsd a kezedet a gyermeknek és vedd fel őt, s gyógyulásod és örömed leszen.” Salome odament a gyermekhez, leborult előtte, karjaiba vette... és keze tüstént meggyógyult és ő megigazulva ment ki a barlangból.” Majd **Adamus a S. Victore** gondolatait közli, Sík Sándor fordításában:

*Permetelt rád égi permet
S tisztaságod új kegyelmet,
Rejtelmes virágot termett,
Új csodát látott a föld:*

*Isten mása, egyszülöttje,
Szennytelen öledbe jött le
S szíved árnyán testet ölté
Idők telje, hogy betölt.*

Spirago Ferenc „**A Boldogságos Szűz**” című könyvében megemlíti, hogy „az uralkodók gyakran osztogatnak olyan parancsot és nem is tudják, mire használja Isten az ő parancsukat. Így volt ez Augustus római császár népszámlálásról szóló rendeletével is. Ez a rendelet arra szolgált alkalmmal, hogy a Szűz Anya meg Szent Józsefnek Betlehembe kellett mennie. Ott aztán megszületett a Megváltó és így beteljesült Mikeás próféta jóvendőlése: „*Te Efrata Betlehemje kicsiny vagy ugyan Júda ezrei között, mégis belőled származik majd nekem Izraelnek jóvendő uralkodója, aki kezdetől fogva, az örökkévalóság napjaitól fogva származott.*” (Mk 5,2) Mikor József értesült róla, hogy mindenkinek jelentkeznie kell, és föl kell iratkoznia származása helyén, a hírt nagy szomorúan közölte Máriával. A Szent Szűz vigasztalta Józsefet. Nem sokkal utóbb József a mezőn járt. Egyszerre csak hirtelen angyal jelent meg neki és sürgette, hogy csak keljen útra Máriával,... mert az isteni gyermeknek Betlehemben kell születnie. Az angyal azt is meghagyta Józsefnek, hogy vigyen az útra egy szamarat hátnak, egy másik esz-

tendősféle szamárcsikót pedig azért, hogy szabadon szaladgáljon mellettük és ők mindig csak azon az úton haladjanak, amelyen a csikó vezeti őket. A szamárcsikót Szent Anna ajándékozta nekik.” Tovább elemzi a vándorlás útját és a szálláskeresést, majd így folytatja: „Mivel még mindig sehol sem találnak lakást, ...elmondja, hogy emlékszik rá: van a városon kívül egy sziklabarlang... Ajánlja, húzódjanak ott meg... Amikor odaérnek, hát ott találják a szamárcsikót, amely közben megugrott tőlük... A velük hozott szamárhoz később hozzászegődött egy ökör is, amely előbb még a mezőn legelészett. Így teljesült be Izaiás próféta jóvendőlése: „Az ökör megismeri gazdáját s a szamár urának jászolát.” Az állatok Mária parancsára lepihentek.... Szombatról vasárnapra virradó éjszaka volt. Mária éppen éjfél-tájban hirtelen elragadtatásba esik, tündöklő fény önti el és megszületik a kis Jézus. Az egész barlang vakító fénybe borul. József úgy látja, mintha Mária tűzben égne. Imádkozva borul tehát arcra és imádjja a megtestesült Igét.”

Elérkeztünk ahhoz a kérdéshez, **hogyan született Jézus**. „A kis Jézus nem a természet rendes folyása szerint született, ezt a tridenti katekizmus is vallja. Nagyon is illett, hogy az Isten Fia csodálatos módon szülessék és ne úgy, mint a többi ember. A Boldogságos Szűz nem fájdalom közt szülte Szent Fiát, mint a többi anya, hanem rendkívüli módon, fájdalom nélkül. Krisztus olyanképpen jött a világra, ahogy Éva lépett a földre Ádám oldalából. Ősanyánk az alvó Ádám oldalából lett és nem bordájából, hiszen a héber *seła* szó oldalt, nem bordát jelent. Ádám álma a szentatyák véleménye szerint elragadtatás volt. Az Úr Jézus születésénél a Szűzanya is elragadtatásba esett. Mikor az elragadtatásból felocsúdott, már a karjában feküdt az isteni gyermek.”- fejezi be tanítását Spirago atya.

Kaniziusz Szent Péter is azt tanítja: „Mária méhe Krisztus születésekor nem nyílt meg, mint ahogy megnyílik a többi édesanya méhe, amikor szül.”

A Tridenti Katekizmus Krisztus urunk születését a következő hasonlatokkal világítja meg: „Amint a napsugár áthatol az üvegen anélkül, hogy azt megsértené, épp úgy Krisztus, a „Világ Világossága”, „az Igazság Napja” is úgy hatolt be a Szűz Anya testébe és úgy lépett ki onnan, hogy

Édesanyja testét és szüzességét a legkevésbé sem sértette meg. Az Úr Jézus föltámadásakor Húsvét hajnalán a lepecsételt sírból a sírkövön keresztül hagyta el az üreget (itt jegyzem meg, hogy Krisztus sírjáról a követ az angyal csak később hengerítette el, hogy bemehessenek a jámbor asszonyok). Föltámadása után az apostoloknak is zárt ajtókon keresztül jelent meg. Épp úgy születésekor is Édesanyja zárt méhén keresztül lépett közénk.

Szent Bernát, a Boldogságos Szűz nagy tisztelője mondja: „Mária élvezte az anyaság édes örömét, de ugyanakkor a szüzesség koszorúja övezte homlokát.” Majd hozzáteszi: „Mária ment volt minden fájdalomtól, mert testi vágy nélkül foganta az Igét.”

Nagy Szent Gergely pedig azt írja: „Fájdalom mindig ott van, ahol érzéki élvezet van. Ahol nincs földi vágy, nincsen fájdalom se.” **Szent Alfonz** azon kijelentése, hogy „Mária fájdalmának gyermekei” arra utal, hogy szívének lelki fájdalma által, a kereszt tövében lett a bűnösök Édesanyja.

Szent Mihály főangyal a pokol tornácába az ósatyáknak is megvitte a hírt, hogy megszületett a Megváltó és alázatosságában oktalan barmok között, jászolban pihen. Ez a nap volt a legörvendetesebb és vigasztalással legteljesebb nap, amely az igazak lelkét a pokol tornácában valaha is érte.

Máriát joggal nevezzük Istenanyának, vagy Istenszülnőnek. A keresztény vallástól távol eső fülnek az „Istenanya” név kissé idegenül, és furcsán hangzik. Nem tudja megérteni, hogy lehet az Istennek édesanyja. De nekünk nem idegen, nem érthetetlen az „Istenanya” elnevezés, mert mi ismerjük a Szentháromság titkát és ismerjük a Fiúisten megtestesülésének csodás valóságát. Hogy jobban megértsük miről is van szó, figyeljük meg a következő hasonlatot: ha egy fejedelmet királlyá választanak, édesanyjáról nem mondhatjuk többé, hogy a fejedelem édesanyja, hanem, mivel a fia király, már róla is azt mondjuk: a király édesanyja. Ugyanígy vagyunk Máriával is. Az ő Fia nemcsak ember, hanem egyúttal az istenség második Személye, tehát Isten is! Azért Máriáról is elmondhatjuk: hogy az Isten Anyja. Igaz, hogy Mária Krisztusban nem az istenséget szülte, hanem az emberi természetet. De a második Személy az Úr Jézus emberségével elvá-

laszthatatlanul egyesült, azért Mária valóban az Istennek édesanyja. A közönséges gyermek édesanyja is magzatának csak a testét adja, a lelket az Isten teremti, és mégis azt mondjuk, hogy ő szülte, tehát édesanyja. Éppen így a Szűzanyát is Istenanyának vagy Istenszülnőnek nevezzük, bár Krisztusnak az isteni lényegét nem ő adta. Krisztus születése után 400 körül **Nestorius** konstantinápolyi pátriárka azt a téves tanítást terjesztette, hogy az Isten Fia Krisztusba, a Máriától született emberbe csak a Jordánban történt kereszteléskor szállott bele, és úgy lakott benne, mint valami templomban. Tehát Nestorius nem Istenszülnőnek, hanem csak Krisztusszülnőnek nevezte. Erre a katolikus egyház püspökei 431-ben a kisázsiai Efezusba gyűltek össze, és az egyetemes zsinat keretében tévesnek nyilvánították Nestorius tanát, s egyben kihirdették, hogy Krisztusban két természet van: isteni és emberi, de csak egy benne a személy még pedig isteni; azért Anyja, Mária valóban „Istenanya, Istenszülnő”. Nestorius számkivetésben hal meg 440-ben Krisztus után. Nyelvébe még életében férgék estek és teljesen szétroncsolták. Ezt mindenki Isten ujjának és büntetésének tekintette.

Dr. Dienes Valériát említem utoljára, aki azt írja, hogy „Mária kozmikus anyasága betölti a Világegyetemet. Mária ezekben a titkokban nem a Palesztinához kötött kis názáreti leány, sem a Betlehemben hajléktalan anya, hanem az Örök Akaratnak alkotótársa, és anyasága ezzel kilép a zsidók történetéből, kilép arámi nyelvjárásából, kilép Palesztinájából, s a beláthatatlan Mindenség szűzi anyjává végtelenedik és örökkévalósul. A Szentháromság mélységeinek női titka ő, az öröktől fogva elgondolt Világanya, az örök Akaratnak lételőtti Istenalma; fényével áttündöklő a galaxisok határtalanságát... és ezeken az emberviszonnyainkból merített és abból ráillett emberi dicséreteken túlsugárzik az Ő lételőttisége, az Atya gondolatában, mint az egész Emberlét indító szándéka. Ez Mária „Dicsősége”.

*„Mert Máriának vére
Ömlött az Úr szívére
S ha Jézusért van minden
Mennyben és földön-itten
Úgy Isten szűzi Anyja
Világunkat foganja.”*

S egy rövid gondolat Betlehemről. Amikor a júdeai Betlehemben Heródes király idejében Jézus megszületett, bölcsek jöttek napkeletről Jeruzsálembe és kérdezősködtek: „Hol van a zsidók újszülött királya?” Ennek hallatára Heródes király összehívta a főpapokat és a nép írástudóit és tudakozódott tőlük, hol kell a Messiásnak megszületnie. Juda Betlehemében – válaszolták, mert így jövendölt a próféta. „Hol van a júdeaiak született királya” kijelentést vizsgálva, a mágusok azt keresik, aki tudomásuk szerint Júda földjén született, de nyilvánvaló, hogy nem Heródes király fiának akarnak hódolni. A „júdeaiak királya” kifejezés (basileüs tôn Iudaiôn) a születési helyre vonatkozik, nem egy meghatározott ország királyára. Ezt bizonyítja a csillag értelmezése és az idézett jövendölés is. Az evangélium arám és szír szövege nem nevezi Júdeát önálló országnak. A görög-római birodalomban nevezték így egész Palesztinát, melynek fővárosa Jeruzsálem lett és Kr. e. 37 - 4-ig Nagy Heródes volt „Júdea királya” Augusztus császár kegyelméből. Szent Jeromos többször is megjegyzi magyarázataiban, hogy néhány kifejezést a héber szövegből fordított latinra, mert ezt pontosabbnak találta, mint a görög változatot. A fentebb említett mondatához a következő kommentárt fűzi¹ „A júdeaiak megszegyenyítésére, hogy Krisztus születését idegenektől tudják meg, Keleten felkel a csillag, amelynek jövetelét ismerhették volna Bálám (Bileàm) jóslatából, akinek utódai voltak a mágusok. Tehát a csillag jelzése által jutottak el a mágusok Jeruzsálembe (Júdeába). Az ottani papok már nem menthették ki magukat, mintha nem tudtak volna Krisztus születéséről, miután a mágusok megkérdezték tőlük, hol kellett születnie. Ők pedig azt mondták: **Júdea Betlehemébe**. „Ez a másolók tévedése (librariorum error), mi ugyanis azt véljük, hogy az evangélista úgy írta, ahogy a héberben olvassuk: **Júda**, nem Júdea” -, írja **Teres Ágoston** a „**Biblia és Asztronómia**” című könyvében.² Melyik más országban van Betlehem, hogy itt megkülönböztetésül Júdeát kellene írni? Júdát pedig azért nevezik meg, mert Galileában is van Betlehem. József könyvében olvasható,³ hogy

Zebulon törzsének birtokán is van egy Betlehem nevű falu, a Genezáreti tó észak-nyugati partvidékén. Ők azt keresik, aki királynak született. A következő mondatban azt állítják, hogy a csillagos ég megfigyeléséből jutottak erre a következtetésre: *mert az ő csillagát láttuk felkelni*. A keleti népeknél a királyság főpapi méltóságot is jelentett. Ezt pedig csak az vállalhatta, aki az égből kapott hatalmat, veleszületett képességet a királyi és főpapi tisztség gyakorlására. A jeruzsálemi papok és írástudók nagyon jól értik a mágusok kérdését, de hallgatnak, mert félnek Heródestől. Emlékeznek, hogy már több mint 600 írástudót elhurcoltatott, több száz papot kivégeztetett, egy évvel korábban megölette feleségét és két fiát is, mert féltette tőlük a hatalmát. Ez volt az oka, hogy a mágusok nyílt kérdése riadalmat keltett az egész városban.⁴ Nem véletlen, hogy az írástudók Mikeás prófétát idézik⁵ aki 700 évvel azelőtt megjósolta a Messiás születési helyét.⁶

„Betlehemet az evangéliumi hagyomány Jézus születési helyéül jelöli. „Jézus a júdeai Betlehemben született...”⁷ Ez a „júdeai Betlehem” a Beth „lehem” nevét Jézus halála után kapta, mert ezt a kis települést Dávid idejétől kezdve Beth-lomon néven ismerték. De baj van ennek a „judai Betlehemnek” Jézus idejében való létezésével - közli **Badiny Jós Ferenc**. Ugyanis Juda Betlehemének semmi nyomát nem találták meg a Krisztus utáni első három században és az a tradíció, hogy Jézus itt egy barlangban született volna, legfeljebb a Krisztus utáni 2. század második feléig vezethető vissza, Justin mártír által említve. Jézus valóban Betlehemben született, de ez Galileában van, Názárettől kb. 6 km távolságban, melynek közelében van a Tábor hegy.”

III. rész

Szülő Boldogasszony

Boldogasszony népünk hitében: **Szülő Boldogasszony**, a jó szülés patrónája, aki jelen van, s öröködi a „boldogasszonyágyát” fekvő anya és gyermeke mellett.

¹ Comment. In Matth. Liber 1,2-5

² Teres Á., Biblia és Asztronómia, Springer-Verlag, 1994, 32

³ József 19, 15

⁴ Mt 2,3

⁵ Mik 2,6.

⁶ Mik 5,1-4.

⁷ Mt 2,1

A szülőasszony ágát valamikor „boldogasszonyágyá”-nak nevezték, mert az áldott állapotban lévő nők védőasszonya Nagy-, vagy Szülőboldogasszony volt: ő adott a gyermeknek életet, segítette az anyát „nehéz óráján” s védte mindkettőt a gonosz ellen. Szerepét szülés után lánya, Boldogasszony vette át, akinek két angyal segített (az egyik az anyát, a másik a gyermeket őrizte), Később a Nagyboldogasszony Szent Annává, leánya pedig a Szűz Máriává változott át. Szent Anna a szülés pillanatáig őrzi a vajúdo asszonyt, utána Szűz Mária a védelem, a gyermekágyas anya az ő szobra előtt éget gyertyát, s az ő képét tartja az ágyában; s Boldogasszony nappal örökdió, éjszaka pedig virraszt a gyermek és anya fölött.

„A bába a gyermeket az apa előtt a földre terített báránbundára tette, hogy a csecsemő Jézus jóságával ismerkedjék. Az apa ölébe emelte, s a kalapját egy pillanatra a gyermek fejére borította, majd megmutatta a tűznek, amit őznek nevezünk, hiszen hitünk szerint Isten tűzzel, a tűzből kipattanó szikrával teremtette a világot. Régen az apa még mezítelenül azonnal az istállóba vitte a fiúgyermeket, s áldások elmondása közben lovára ültette. A ló a Nap állata, a férfinak pedig a Nap útján kell járnia.”- tanítja **Molnár V. József**.

Most nézzük, hogy **újévben** mi népi szokás fedezhető fel. „Mint minden negyedév kezdő nap, gonoszjáró napnak is számított. Számptalan módon és módszerrel gyakorolták a gonoszűzést. A pásztorok, legények, sihederek „kongóztak”, „nyáját fordítottak” sokféle eszközzel, földökkel, kolomppal, rossz bádögödörrel zajt keltettek. Reggel kántáltak, regöltek, újévet köszöntöttek a legények. Sorra vették a lányos házakat; a gazdák a jó ismerősöket, rokonságot, hogy jó kívánságaikat evés-ivás közben elmondhassák. Szokás volt a „kezdetvarázslás” és a „kezdetjósítás” is: ki mit csinál, kivel vagy mivel mi történik először újév napján, azt fogja tenni, illetve „megérni” a következő esztendőben. Ezért tilos volt bármit is kiadni a házból, s eladni is, asszonynak pedig bontómunkát végeznie; de ez volt az oka az egész napra jellemző jókedvnek, bőséges evés-ivásnak. Újév szokása volt a galuskafőzés, almahéjdobás, szöszrázás, papírcsillag vágás, ólomöntés, lencseválogatás, és a disznóórlúgás is; valamennyi jósló vagy szerencsevarázsló játéknak számított.

A katolikus egyházban január elsején hármas

ünnepet ünneplünk. Elsősorban újév, másrészt Mária Istenanyasága, valamint Jézus névnapja is. A görög katolikus egyházban elsősorban, mint istenszüllőt tisztelnek ezen a napon. Január elsejét tárgyalva nem tudom megállni, hogy ne említsem meg január 2-át is, hiszen a régiségben ekkor ünnepelték Jézus névnapját. Más liturgikus hagyomány szerint újév és Vízkereszt közé eső vasárnapon ünnepelték Jézus névnapját. A református egyház újév napját, a körülmetélés emléknapjának szenteli.

A régmódi katolikus magyarok legáltalánosabb archaikus köszöntési módja: Dicsértessék a Jézus Krisztus! Ez a köszöntési mód másutt, Európában nem általános, csupán szomszédainknál, föltehetően magyar hatásra található meg. Régen, ha munkába fogtak, útra indultak, Jézus nevével fohászkodtak. Kapisztrán Szent János Jézus monogramot festett azokra a zászlókra, amelyek alatt Nándorféhérvárnál 1456-ban legyőzik a törököt.

Lendvavásárhelyen azt tartják, ha Jézus neve napján hideg van, az állatok megszólalnak, s a hites ember érti „beszédüket”. Téli tájainkon ezen a napon fogadtak cselédeket, hogy Jézus neve áldásával köttessék a szolgálat. Nagymise után történt a szerződés-kötés, óbecsei nevén a „bitangvásár”.

Karácsonyi műsoromban egyszer felolvastam **Rákóczi Ferenc** imáját, amit most szeretnék megismételni Önöknek, hogy töltekezzünk általa.

Magányos beszélgetés Lukács evangéliuma felett az Úr születésének éjszakáján

Teremtő Istenem, örökkévaló Atyám!

Ez a szentséges éj, melyen megszületett számomra a Megváltó, és mivel Te ehhez a műhöz elküldted Őt, azt akarod, hogy fogadjam imádattal és élébe futva.

Bizonyos vagyok tehát, hogy ezzel a Te akaratodat teljesítem. Tedd, hogy velem maradjon kegyelmed, melyet megígértél, hogy legyen erőm erre méltónak bizonyulni (...)

Táruj fel szívem és nyisd meg fületem a Teremtő hangjának meghallgatására! Emeld föl értelmemet, Uram, és tartsd meg magad mellett. Add, hogy az emlékezet elűzze a képzelgéseket.

ISTENANYÁRÓL

Tüzeld föl akaratomat, hogy a szeretet szárnyán szálljon hozzád! Készítsd elő, tisztítsd meg szíve-

met, hogy meghallja és megőrizze szavadat, hogy így fölkészülve közeledjék üdvözítője, egyszülött Fiad fogadására, aki világra jön, hogy általa méltóbban imádjalak

Irgalmadban és ígéreteidben bizakodva kezdem el azt a szent történetet, melyről azt akartad: oly nagy, oly fölfoghatatlan rejtély örök emlékműveként legyen megírva, hogy ha hívők hitét táplálva ama lelkek eledelévé válják, amelyek igazságodra éheznek. (...)

Ebben a szent történetben először azt olvasom, hogy Augustus császár rendeletet adott ki: írassék össze az egész földkerekség. A pogány császár rendelete arra készítette Józsefet, hogy Máriával együtt fölkerekedjék Názáretből és elmenjen bevallást tenni Betlehembe, Dávid városába, mivel Dávid családjából származnak.

Ott-tartózkodásuk alatt történt, hogy betellettek a napok Mária szüléséhez és megszülte elsőszülött fiát és rongyokba bugyolálta őt és jászolba fektette, mert nem volt számukra hely a vendégfogadóban.

Ezek a szent történet szavai, és úgy tetszik

nem hiányzik semmi az oly kevés szóval előadott körülményekből, melyeket prófétáiddal már oly sok századdal korábban kihirdettél. Mindezek oly természetes lefolyással teljesültek hogy a halandók közül még csak nem is gyaníthatta senki: mekkora misztérium következett be!

Ó, legmagasztosabb egyszerűség! Én Istenem, mily egyszerűek gondviselésed művei és a titkok mekkora mélysége rejlik bennük!

Végül fogadják Mária a **Béke Királynéja** januári üzenetét, melyet 1985-ben adott a világnak.

Üzenet: Medugorje, 1985. január 3.

"Kedves Gyermekeim! Az elmúlt napokban az Úr nagy kegyelmekkel halmozott el benneteket. Ez a hét legyen részetekről hálaadás az istentől kapott adományokért. Köszönöm, hogy követtétek hívásomat."

Két láda a Világmindenség tér-idő rendszerének jelképeivel Svájcban, a magyar rabok utazóládái között a Sion vára kiállításán (Fotó: Rónai Lászlóné)